

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr

1. Obiekt

KLASZTOR PAULINÓW

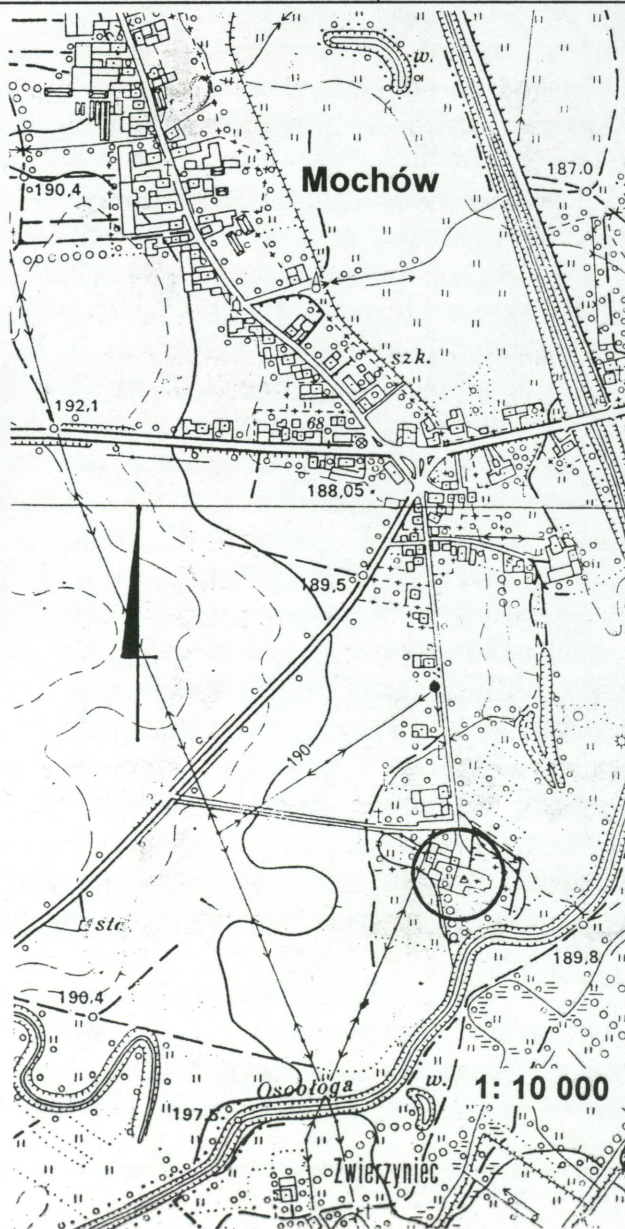
2. Czas powstania

1668 r., 1850 r.

3. Miejscowość

MOCHÓW

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Mochów 84
48-250 Głogówek
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie

powiat Prudnik

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Mochau

7. Przynależność administracyjna przed 1 I 1999

województwo opolskie

gmina Głogówek

8. Właściciel i jego adres

Kuria Generalna Zakonu oo. Paulinów
ul. Kordeckiego 2
42-200 Częstochowa

9. Użytkownik i jego adres

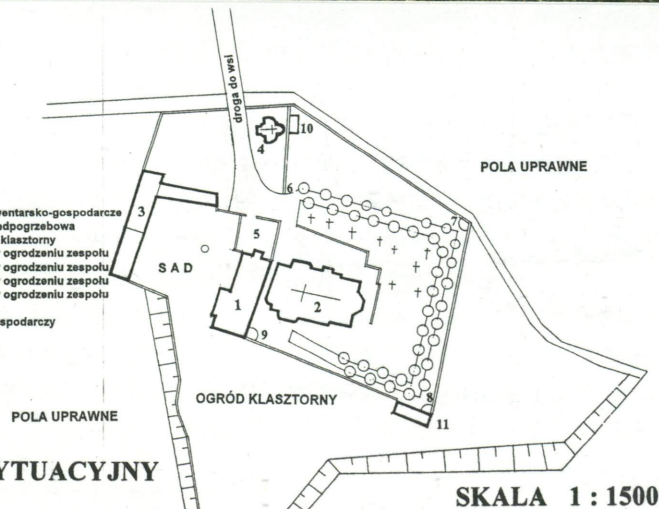
j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 283/58 data 20.02.1958

LEGENDA

1. Klasztor
2. Kościół
3. Budynki inwentarsko-gospodarcze
4. Kaplica przedpogrzebowa
5. Dziedziniec klasztorny
6. Kapliczka w ogrodzeniu zespołu
7. Kapliczka w ogrodzeniu zespołu
8. Kapliczka w ogrodzeniu zespołu
9. Kapliczka w ogrodzeniu zespołu
10. Szopa
11. Budynek gospodarczy

PLAN SYTUACYJNY

SKALA 1 : 1500

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Klasztor w Mochowie był drugą po Jasnej Górze w Częstochowie (1382 rok) fundacją księcia Władysława Opolczyka na ziemiach polskich. W dokumencie fundacyjnym z 20 stycznia 1388 roku książę przekazał konwentowi paulinów pod zabudowę równinę nad rzeką Osobłogą nazywaną „łąką Maryi Panny. Sprowadzeni z węgierskiego klasztoru w Rostrze zakonnicy założyli tu pierwszą wspólnotę liczącą dwunastu ojców i braci. Uposażeni zostali m.in. we wsie Olbrachcice i Mochów wraz z przyległą do nowo zbudowanego klasztoru ziemią orną, łąkami i lasami. Podczas wojny husyckiej 13 marca 1428 roku ówczesny klasztor i kościół zostały całkowicie spalone a zakonnicy wymordowani. Staraniem przeora o. Macieja Konina w 1578 roku został wybudowany nowy klasztor. W roku 1668 wybudowano istniejący budynek klasztoru. Zakon paulinów został ostatecznie zniesiony przez rząd pruski w 1813 roku za czasów sekularyzacji przeprowadzonej przez króla pruskiego Fryderyka II. Po 1817 roku wszystkie dobra paulińskie zostały rozparcelowane i przekazane na licytację. Zespół klasztorny w Mochowie trafił w prywatne ręce. W 1844 roku hrabia Jan Opersdorff wykupił kościół i klasztor i po przeprowadzeniu niezbędnego remontu podarował je diecezji z prawem użytkowania przez siostry Boromeuszki, które urządziły tu szpital i prowadziły pracę charytatywną. Od 1850 do 1998 roku klasztor w znajdował się w wyłącznym użytkowaniu Boromeuszek, po II wojnie światowej prowadziły tu Zakład św. Pauliny - Dom Opieki dla Dorosłych „Caritas”. W 2001 r. został przekazany Paulinom, obecnie adaptowany na potrzeby konwentu.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacja, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: usytuowany na południowym krańcu wsi, w otoczeniu pól, na południe od drogi nr 408 Głogówek - Prudnik. Na pñ. wiodąca do wsi droga, na wsch. kościół pw. św. Trójcy, za którym cmentarz przykościelny, na pñd. przyklasztorny ogród (ob. nieużytkowany), na zach. podwórze gospodarcze, za którym budynki inwentarskie.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA: Ściany: fundamenty kamienno-ceglane (z przewagą kamienia), na zaprawie wapiennej, ściany z cegły ceramicznej pełnej, zaprawa wapienna. Gładko tynkowane (wewnątrz tynk zbity), dekoracja architektoniczna wykonana z narzutu i techniką ciągnioną. Sklepienia i stropy: sklepienia ceglane kolebkowe, kolebkowe z lunetami, klasztorne (refektarz), krzyżowe; stropy drewniane legarowe i na stalowych dwuteownikach (dodatkowy strop nad refektarzem, poziom podłogi I p. podniesiony tu o 50 cm), ceramiczne Kleina, płyty żelbetowe i strop typu WPS. Wieżba dachowa: drewniana. wieszarowa dwuwieszakowa ze ścianką kolankową. Pokrycie dachu: dachówka ceramiczna karpiówka, kładzona podwójnie „w koronkę”, aneks pñd.-zach. kryty blachą. Posadzki, podłogi: posadzki ceramiczne i z płytek kamiennych, posadzki deszczułkowe, podłogi z desek, jastrzychy cementowe. Schody: do piwnicy jednobiegowe, murowane z cegły pełnej, w wyższych kondygnacjach drewniane, policzkowe, dwubiegowe powrotne oraz oparte końcami na murze dwubiegowe łamane. Otwory: zróżnicowane wielkością, prostokątne. Stolarka drewniana, okna skrzynkowe podwójne i krosnowe pojedyncze, drzwi płycinowe, jedno i dwuskrzydłowe

RZUT: Założony na planie prostokąta o wymiarach 1152 X 3212 cm, wydłużonego na linii północ-południe. Od pñ. w układzie trójtaktu korytarzowego, w części środkowej (klatka schodowa i korytarz) dwutraktowy, w części południowej (refektarz) jednotraktowy. Pomieszczenia sklepione kolebkowo z lunetami, częściowo w układzie amfiladowym. W pñd. części dawny refektarz nakryty sklepieniem klasztornym z lunetami. Przy refektarzu od północnego-wschodu klatka schodowa. Do zachodniej ściany refektarza przylegają prostokątne dobudówki mieszczące pomieszczenia gospodarcze.

BRYŁA: zwarta, symetryczna. Częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny, nakryty wysokim dachem dwuspadowym z wolutowym szczytem od północy. Przy południowo-zachodnim narożniku dwukondygnacyjna dobudówka, kryta niskim dachem trójspadowym, do której przylega od północy jednokondygnacyjny aneks kryty dachem pulpitowym. W centrum elewacji północnej - frontowej prostokątna kruchta wejścia głównego zwieńczona szczytem.

ELEWACJE: Elewacja północna-frontowa: 3-osiowa, dwukondygnacyjna zwieńczona szczytem. Osie wyznaczone prostokątnymi otworami okiennymi. W przyziemiu osi środkowej kruchta wejścia głównego. W jej centrum prostokątny otwór wejściowy z łukowym wycięciem nadproża. Naroża kruchty ujęte pilastrami dźwigającymi spływy wolutowe szczytu kruchty. Okna w I kondygnacji

14. Kubatura

4.632 m³

15. Powierzchnia użytkowa

1.025 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

klasztor

17. Użytkowanie obecne

nie użytkowany

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

W 2002 roku rozpoczęto remont kapitalny zawierający adaptację klasztoru do współczesnych potrzeb konwentu m.in. po uwzględnieniu współczesnych potrzeb użytkownika zaprojektowano na parterze kancelarię parafialną z archiwum, aneks wypoczynkowy, refektarz z zapleczem kuchennym i gospodarczym, dwa pokoje z łazienkami oraz toalety. Na piętrze usytuowano: apartament przeora, apartament dwupokojowy z łazienką, trzy pokoje z łazienkami, kaplicę oraz toalety. Założono również adaptację poddasza na cele mieszkalne, doświetlenie poprzez lukarny z wolutami.

Remont zakłada rewaloryzację elewacji i wnętrza. Obniżono wysokość dachu poprzez przywrócenie pierwotnej wysokości ścianek kolankowych, uporządkowano układ otworów okiennych, przywrócono dekorację architektoniczną elewacji frontowej.

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje)

Fundamenty: zawilgocone, występują ubytki kamienia, zaprawy oraz korozja cegieł, brak izolacji.

Ściany: na poziomie parteru powierzchniowa korozja cegieł, ślady wilgoci w partiach przyziemnych, w wyższych kondygnacjach ściany suche z widocznymi rysami.

Sklepienia: w piwnicy zawilgocone z powierzchniową korozją cegieł, w wyższych kondygnacjach suche, lecz zarysowane i popękane, częściowo odspojone od murów.

Tynki: wewnątrz skute, na elewacjach w ogólnym stanie dobrym

Wieżba dachowa: w ogólnym stanie dobrym (część krokwi wymieniona na nowe), niektóre płatwie popękane i zdeformowane; pokrycie dachu szczelne

Posadzki: stan zły

Schody: stan zadowalający

Stolarka: stan ogólnie zadowalający

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Obiekt w trakcie remontu

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

nie odnaleziono

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Wojciech Żurkowski sierpień 2003

plany, rysunki mgr Wojciech Żurkowski sierpień 2003

zdjęcia fotogr. mgr Wojciech Żurkowski sierpień 2003

miejsce przechowywania negatywów w posiadaniu autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

Chrzanowski T., Kornecki M., *"Katalog zabytków sztuki w Polsce", tom VII Województwo opolskie, zeszyt 12, Powiat prudnicki, Warszawa 1960*

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

nie odnaleziono

27. Załączniki

wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa - szt. 8

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR PAULINÓW	cd. tekstu, rzut

prostokątne, w II kondygnacji mniejsze, zbliżone do kwadratu. Nad kruchtą duże prostokątne trójdzielne okno. Całość zwieńczona profilowanym gzymsem koronującym, nad którym jednoosiowy szczyt ze spływami. W centrum szczytu prostokątny otwór okienny umieszczony w płytkiej niszy zamkniętej łukiem kotarowym. Oś okienna flankowana parami pilastrów o uproszczonych kapitelach. Pomiedzy gzymsem koronującym a parapetem okna profilowany gzyms, w którym cokoły pilastrów oraz umieszczona pod oknem plakietka z napisem *Anno 1850*. W zwieńczeniu naczółek wolutowy z postumentem pośrodku i krzyżem paulińskim. W polu zwieńczenia dekoracyjny kartusz z tablicą i inicjałami *JMJ*.

Elewacja zachodnia: gładko tynkowana, bez podziałów i dekoracji architektonicznej. Dwukondygnacyjna, 9-osiowa o nieregularnym rytmie otworów okiennych. Osie wyznaczone prostokątnymi otworami okiennymi o podziałach krzyżowych i dwudzielnymi. W osi 7 i 8-ej jednokondygnacyjna dobudówka z oknami o podziałach krzyżowych, kryta ceramicznym dachem pulpitem, w osi 9-ej dwukondygnacyjna dobudówka z małymi oknami usytuowanymi przy narożniku północnym. W połaci dachu lukarny kryte jednospadowo. Elewacja południowa: gładko tynkowana, bez podziałów i dekoracji architektonicznej, dwukondygnacyjna, 3-osiowa. Osie wyznaczone prostokątnymi otworami okiennymi. W osi środkowej 2-ej kondygnacji okno typu porte-fenêtre. Szczyt 2-osiowy, w nim cztery prostokątne okienka. Elewacja wschodnia: gładko tynkowana, bez podziałów i dekoracji architektonicznej, 8-osiowa o nieregularnym rytmie otworów okiennych, osie wyznaczone prostokątnymi, zróżnicowanymi wielkością otworami okiennymi. W połaci dachu lukarny kryte jednospadowo.

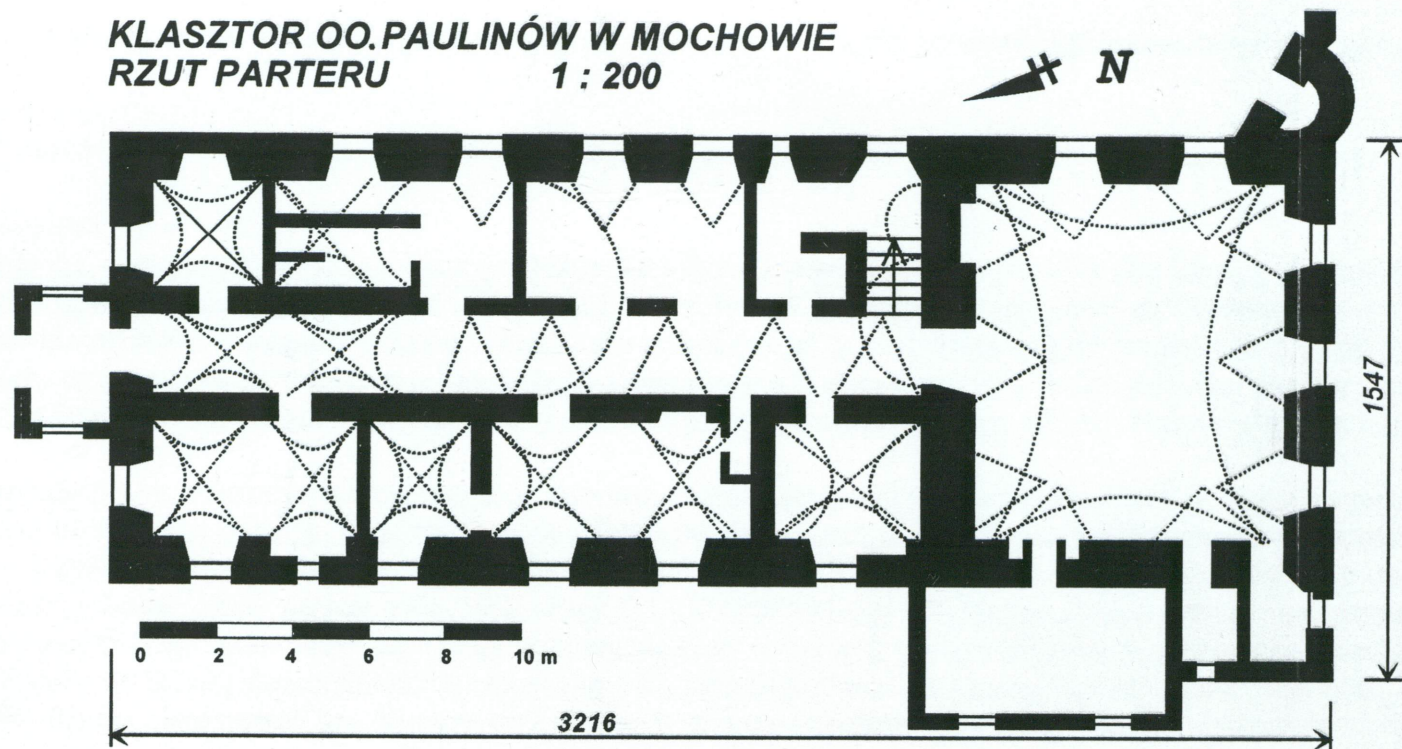
WNĘTRZE: w części północnej zachowany w niemal niezmienionej formie XVIII-wieczny układ wnętrza, (jedynie w trakcie wschodnim wprowadzono wtórny podział pomieszczeń - sanitariaty) oraz refektarz ze sklepieniem klasztornym z lunetami (XVIII w.) Na sklepieniu dekoracja stiukowa, ramowa, akcentująca lunety oraz tworząca urozmaicone w wykroju kartusze z motywami regencyjnymi. W kartuszach dekoracja malarska, z 1 poł. XVIII w. W plafonie centralnym scena Adoracji Trójcy Św., w szesnastu kartuszach w lunetach i polach między lunetami postacie świętych i pustelników. Czytelna zasadnicza przebudowa klasztoru z poł. XIX w. - wprowadzono nowy układ komunikacyjny (klatka schodowa) i związany z tym podział środkowej części na dwa trakty. Druga kondygnacja pozbawiona cech stylowych.

WYPOSAŻENIE: niezachowane, jedynie kamienna posadzka w korytarzu na parterze, XIX wieczne okno witrażowe na klatce schodowej oraz drewniane, dwuskrzydłowe drzwi z datą 1731.

INSTALACJE: wodna, kanalizacyjna sanitarna i deszczowa, elektryczna, centralnego ogrzewania (kotłownia własna), odgromowa.

KLASZTOR OO. PAULINÓW W MOCHOWIE
RZUT PARTERU   **1 : 200**

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR	fotografie

1

2

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

3

4

5

6

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR	fotografie

7

8

9

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
 miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

10

11

12

1. Miejscowość

MOCHÓW

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KLASZTOR

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

13

14

15

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

16

17

18

19

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR	fotografie

20

21

22

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

23

24

25

26

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR	fotografie

27

28

29

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

30

31

32

33

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR	fotografie

34

35

36

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
 miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

37

38

39

40

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
MOCHÓW	KLASZTOR	fotografie

41

42

wkładkę założył: **mgr Wojciech Żurkowski**
miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

1. Wjazd na teren zespołu klasztornego
2. Klasztor i kościół od północy
3. Elewacje północne zespołu klasztornego
4. I i II kondygnacja elewacji frontowej
5. Szczyt elewacji frontowej
6. Profil gzymsu w elewacji frontowej
7. Elewacja frontowa – widok od płn.-wsch.
8. Elewacja frontowa – widok płn.-zach.
9. Okno w szczycie elewacji frontowej
10. Zwieńczenie szczytu elewacji frontowej
11. Dekoracja architektoniczna szczytu
12. Profile gzymsów
13. Drzwi frontowe z datą 1731
14. Elewacja wschodnia na styku z wieżą kościelną
15. Przejście pod wieżą, między kościołem a klasztorem
16. Elewacja zachodnia
17. Elewacja południowa
18. Narożnik płd.-wsch.
19. Elewacja południowa
20. Refektarz
21. Fragment polichromii na sklepieniu
22. Medalion ze sceną figuralną
23. Sklepienie krzyżowe w parterze
24. Koleba w pomieszczeniu parteru
25. Sklepienie kolebkowe z lunetami w korytarzu na piętrze
26. Sklepienie kolebkowe z lunetami w korytarzu na piętrze
27. Koleba w pomieszczeniu parteru
28. Sklepienie w korytarzu na parterze
29. Sklepienie w korytarzu na parterze
30. Sklepienie kolebkowe z lunetami w pomieszczeniu parteru
31. Sklepienie kolebkowe z lunetami w pomieszczeniu parteru
32. Piwnica
33. Piwnica
34. Sklepienie kolebkowe z lunetami i fragment ściany kominowej
35. Spękania sklepień w parterze
36. Schody do piwnicy
37. Okno przy schodach
38. Wieżba dachowa
39. Wieżba dachowa
40. Posadzka w korytarzu parteru
41. Schody na piętro
42. Schody na poddasze